

у поперечному перерізі помірний. Забарвлення черешка рожеве. Діаметр маточного коренеплоду 9-11 см. Сорт стійкий до стеблуння у перший рік вирощування.

Сорт мангольду (буряку листового) Кобзар рекомендований для впровадження в агроформуваннях усіх форм власності і господарювання та у приватному секторі в зонах Лісостепу і Полісся України у відкритому і закритому (вигонка зеленої маси із коренеплодів у несезонний період) ґрунті.

УДК 632:635.21

СЕЛЕКЦІЯ СОРТОЗРАЗКІВ КАРТОПЛІ НА СТІЙКІСТЬ ПРОТИ МОКРОЇ ГНИЛІ

В. М. Положенець¹, Л. В. Немерицька², І. А. Журавська²

¹ – Національний університет біоресурсів і природокористування України,

² – Житомирський національний агроекологічний університет

Для забезпечення селекції картоплі на стійкість проти мокрої гнилі необхідно вирішити завдання з оцінювання можливості одержання резистентних форм за допомогою різних типів схрещування високоврожайних сортів зі стійкими до цього патогену формами.

Упродовж 2014–2016 рр. нами було проведено випробування і оцінювання на стійкість проти мокрої гнилі серед 230 сортозразків картоплі різного походження, а також схрещування гібридів.

Випробування й оцінювання проводили лабораторним методом, заражаючи цілі бульби вірулентними штамми збудників *Pect. carotovorum subsp. carotovorum* і *Pect. carotovorum subsp. atrosepticum* медичним шприцем та витримуючи їх в інкубаційній камері. Облік ураження та оцінку стійкості проти мокрої гнилі здійснювали за дев'ятибальною шкалою (бал 1 – максимальна ступінь ураження при низькій стійкості, бал 9 – мінімальне ураження при високій ступені стійкості). З покоління кожної комбінації схрещування на стійкість проти мокрої гнилі аналізували не менше 100 генотипів.

Нашими дослідженнями встановлено, що відносно стійкі гібриди можна одержати лише тоді, коли до гібридизації залучаються батьківські форми з високим рівнем стійкості. Стійкість гібридного покоління проти мокрої гнилі зростала тоді, коли обидві батьківські форми були стійкими проти неї.

Так, при схрещуванні двох відносно стійких проти мокрої гнилі сортів картоплі Партнер та Струмок, ступінь стійкості яких при штучному зараженні збудником становив 7 балів, гібридне покоління мало середню стійкість 5,7 балів, в тому числі 35 % гібридів мали стійкість 7 балів.

При схрещуванні відносно стійкого сорту Вимір з нестійким гібридом 40-4с/72 середня стійкість гібридного покоління проти мокрої гнилі становила 5,7 балів і лише 11 % гібридів мали стійкість до неї 7 балів.

При схрещуванні двох нестійких батьківських форм – сорту Арія і гібрида 40-4с/72 середня стійкість гібридного покоління при штучному його зараженні становила 2,6 балів і в ньому були відсутні форми з відносною стійкістю проти мокрої бактеріальної гнилі 7 балів.

У результаті використання в селекційному процесі відносно стійких батьківських форм нами визначено сорти картоплі, які характеризуються високою стійкістю проти мокрої гнилі – Скарбниця, Зелений гай, Довіра з 6–7 балами стійкості, в той час як стійкі стандарти мали середню стійкість 6,5 балів.

Все це слід врахувати в подальшій роботі по клітинній селекції на стійкість проти збудників хвороб різного патологічного походження.

УДК 635.652:631.52

ВІДМІННОСТІ СОРТОЗРАЗКІВ КВАСОЛІ ЗВИЧАЙНОЇ ЗА ЗЕРНОВОЮ ПРОДУКТИВНІСТЮ

Пороховник І.І., Мазур О.В.,

Вінницький національний аграрний університет

Постановка проблеми. Важливим завданням сьогодення України є забезпечення збалансованого харчування людей білковими продуктами рослинного походження. Тому важлива увага повинна надаватися проблемі збільшення валових зборів зернобобових культур, особливо квасолі. За об'ємом виробництва вона займає друге після сої місце у світі серед зернобобових культур і користується великим попитом на світовому ринку.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. В даний час селекціонери досягли значних успіхів у створенні нових сортів квасолі звичайної. Але, незважаючи на велику кількість сортів, в селекції даної культури ще залишається багато проблем. Ріст і розвиток рослин та формування їх продуктивності є важливими показниками, що характеризують продукційний процес сільськогосподарських культур, у тому числі й квасолі звичайної.

Мета. Здійснення порівняльної оцінки сортозразків рослин квасолі звичайної за зерновою продуктивністю.

Виклад основного матеріалу. Дослідження проводилися на дослідній ділянці кафедри рослинництва, селекції та біоенергетичних культур Вінницького національного аграрного університету. Посів здійснювався у третій декаді квітня на фоні термічного прогрівання ґрунту 10-12°C на глибині загортання насіння і стійкому підвищенні середньодобових температур повітря.

При створенні нових сортів зернобобових культур зернова продуктивність є одним із основних показників цінності вихідного селекційного матеріалу для отримання високоврожайних ранньостиглих сортів квасолі звичайної. За результатами досліджень встановлено, що найбільш